

ANTON PAVLOVIÇ ÇEHOV
Nişanlı Kız
ÖYKÜLER • CİLT 8

İletişim Yayınları 3203 • İletişim Klasikleri 158

ISBN-13: 978-975-05-3367-9

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Barış Özkul

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Viktor Borisov-Musatov, “Bahar”, 1898

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ANTON PAVLOVIÇ ÇEHOV

Nişanlı Kız

ÖYKÜLER • CİLT 8

RUSÇADAN ÇEVİREN *Mehmet Özgül*

Nişanlı Kız, Anton Pavloviç Çehov'un
1896-1903 tarihleri arasında kaleme aldığı
öykülerden seçilerek hazırlanmıştır.

SERGEY YAKOVLEVİÇ YELPATYEVSKI'NİN ÖNSÖZÜ
VE İVAN ŞÇEGLOV'UN SONSÖZÜYLE

ANTON PAVLOVIÇ ÇEHOV 29 Ocak 1860 günü Kırım'da bir liman kenti olan Taganrog'da dünyaya geldi. Bakkallık yapan Pavel Yegoroviç Çehov ve Yevgeniya Yakovlevna Çehova'nın üçüncü oğluydu. Taganrog Erkek Gramer Okulu'na yazıldı. Erken yaşta tiyatroya ilgi duydu ve ailesiyle birlikte oynadığı kısa skeçler yazmaya başladı. "Babasız" ve "Platonov" adında iki oyun yazdı. Babasının iflasından sonra aile Moskova'ya gitti; Çehov, Taganrog'da kalıp eğitimini özel dersler vererek sürdürdü. Tıp okumak için Moskova'ya geldi ve burada *Strekoza* (Yusufluk) dergisine Antoşa Çehonte gibi takma isimlerle haftalık öyküler yazmaya başladı. İlk eskiz derlemesi *Melpomene'nin Masalları* 1884'te yayımlandı. Bu dönemde tüberküloza yakalandı. Meşhur romancı Grigoroviç'in kendisine yazdığı mektupla yazarlığı ciddiye almaya karar verdi ve kendi imzasıyla ilk öykü derlemesi *Karmakarışık Öyküler* 1885'te yayımlandı. "Ivanov"un ilk hali, Moskova'da Korsh Sahnesi'nde 19 Kasım 1887'de sahnelendi, aynı yıl ikinci öykü derlemesi *Alacakaranlık* yayımlandı. "Kuğunun Şarkısı" ve "Ayı" 1888 yılında ilk kez sahnelendi. *Alacakaranlık* ile Puşkin Ödülü'ne layık görüldü. Ağabeyi Nikolay, 1889'da tüberkülozdan öldü. Ertesi yıl Sibirya'daki Sahalin Adası'nı ziyaret etti. A.S. Suvorin ile birlikte Fransa ve İtalya'ya gitti. Bir sonraki yıl Moskova yakınlarındaki Melihovo arsasını satın alarak bir ev yaptırdı ve burada yaşamaya başladı. Burada geçirdiği beş yıl boyunca bir yandan en iyi öykülerini yazarken bir yandan da açtığı ufak klinikte, doktorluk mesleğini sürdürdü. "Martı", 1896'da ilk defa sahnelendiğinde olumsuz tepkilerle karşılaştı. Ertesi yıl tüberküloz teşhisi konan Çehov, Avrupa'da istirahat etti. Bir sonraki yıl Yalta'ya döndü ve buradan bir arsa aldı. "Vanya Dayı", Moskova Sanat Tiyatrosu'nda 1899'da sahnelendi, aynı yıl annesi ve kız kardeşiyle Yalta'daki yeni evine taşındı. 1898'de tanıştığı aktris Olga Knipper ile 1901 yılında küçük bir merasimle evlendiler. Bu yıl "Üç Kız Kardeş", Moskova Sanat Tiyatrosu'na sahnelendi. Ertesi yıl sağlığı kötüleşmeye başladı. Tamamladığı son oyunu "Vişne Bahçesi"nin ilk gösteriminin yalnız üçüncü perdesine katılabildi. İyileşmek için gittiği Badenweiler'de hayata gözlerini yumdu. Eşi Knipper'e söylediği "Şampanya içmeyi uzun zaman oldu," cümlesi meşhur son sözleri olmuştur. Naası Novodeviçi Mezarlığı'na defnedildi. Hayata ve yazarlığa bakışım kendisi şöyle özetlemiştir: "Kısa ömrümden insanın erişebildiği her şeyi kucaklamak istiyorum. Konuşmak, okumak; dev bir fabrikada elime çekici almak; denizi seyretmek, tarla sürmek. Nevski Bulvarı'nda, uçsuz bucaksız tarlalarda, okyanusta –hayal gücümün beni göttürdüğü her yerde– bir başıma yürümek istiyorum."

İÇİNDEKİLER

ÖYKÜLERE DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	11
ÖNSÖZ	
ANTON PAVLOVİÇ ÇEHOV / SERGEY YAKOVLEVİÇ YELPATYEVSKI	19

Aşk Üstüne

<i>Çekme Katlı Ev</i>	31
<i>Taşralı</i>	53
<i>Köylüler</i>	153
<i>Peçenek</i>	189
<i>Baba Yurdunda</i>	201
<i>At Arabasında</i>	217
<i>Kılıflı Adam</i>	227

Bektaşıüzümü	243
Aşk Üstüne	257
İomç	269
Canım Benim	293
Yeni Yazlık	309
Küçük Köpekli Kadın	327
Çukurda	349
Nişanlı Kız	393
SONSÖZ	
ANTON ÇEHOV'LA İLGİLİ ANILARIM / İVAN ŞÇEGLOV (LEONTYEVİÇ LEONTYEV)	417
ÖYKÜLERE DAİR KÜNYE BİLGİLERİ	431

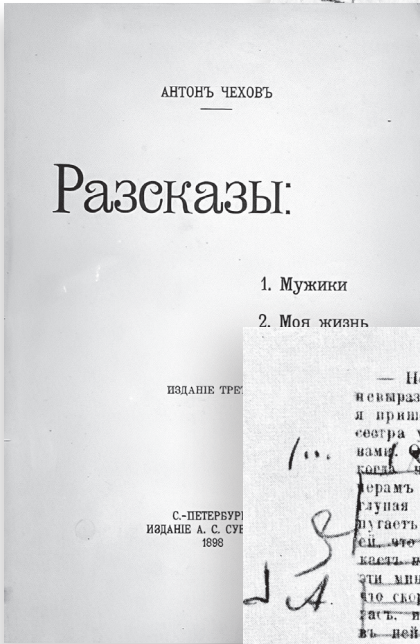

- “Ioniç” öyküsünün elyazmasından bir sayfa (sağ üstte).
- Çehov’un “Taşralı” öyküsüyle ilgili notları (sağ altta).
- “Köylüler” ve “Taşralı”nın 1898’de birlikte yapılan ilk baskısının kapağı (altta).

Ионич
Копытца
Александровича
Лонкевича

(Мужики?)
I
Копытца (чужак) и брат С. ...
и Александровича ...
Копытца ...
Лонкевича ...

Ионич ...
Копытца ...
Лонкевича ...

— Не знаю. Я люблю вас, мне невыразимо жаль вас — вот почему я пришел. Я еще люблю вас, но сестра уже окончательно перела сь нами. Она не прощает и уже никогда не простит. У вас но перамаь бынаеть шибка Карпова, дузная старуха. Твоя воть она все дугаеть сестру и хочеть дать поняти ей, что скоро кресты, а доко таме-касть не стери. И сестра даже не эти шпизы, когда бынаеть убожаеа, что скоро-скоро узреть, не прощаеть вас. И ваше одно мне возбуждаеть в ней отвращене кь жизни. Это ужасно. Неужели вы не понимаете, что это ужасно?

— А кто виновать? — крикнуаь отец. — Ты же и виновать!

— Да, пусть я виновать во всемь, — сказаь я, — но зачѣм же ваша жизнь такь скучна, такь бедарна, зачѣм вы вь одно время стаеть домель, вь которые вы строите воть уже тридцать лѣтъ, вьтъ людей, у которыхь я могь

Çekme Katlı Ev

(Bir Ressamın Öyküsü)

(Дом с мезонином)

I

Anlatacağım olay bundan altı-yedi yıl önce T. ilinin ilçelerinden birinde, Belokurov adındaki genç bir toprak ağasının evinde geçti. Belokurov sabahları erken kalkar, Rus köylülerinin giydiği türden mintan giyer, akşamları sürekli bira içer, kim-seden, hiçbir zaman anlayış görmediğini söyleyerek yaşamından yakını dururdu. Kendisi eski bey konağının yan bölümünde yaşardı; bense üzerinde yatıp kalktuğım geniş bir divan ve can sıkıntısından iskambil falı açtuğım koca masadan başka tek eşyası bulunmayan, konağın sütunlu, kocaman salonunda yatar kalkardım. En durgun havalarda bile salonun külüstür sobasından uğultular yükselir, hele fırtına çıktığında bütün konak parçalara ayrılacakmış gibi sarsılır, geceleri on pencerenin onunda birden şimşekler çakardı, işte o zaman ben korkudan ne yapacağımı bilemezdim.

Yazgım beni sürekli aylaklığa mecbur etmiş gibiydi; günlerdir, aylardır tek iş yapmıyordum. O yüzden pencerelerden gökyüzünü, kuşları, bahçeyi seyrediyor, elime ne geçerse okuyor, durmadan uyuyordum. Bazen de evden çıkıp akşamın geç saatlerine değin dışarıda dolaştığım oluyordu.

Gene böyle bir gün eve dönerken yolum daha önce görmediğim bir çiftliğe düştü. Güneş batmış, akşamın alacakaranlığı çiçeğe duran çavdar tarlalarının üzerine çökmüştü. Biraz ileride iki sıra üzerine yan yana dizilmiş köknar ağaçları ilişti gözüme; ağaçlar, aralarında uzayıp giden yolda koyu gölgeler bırakarak duvar gibi yükseliyordu. Çiftliğin sınır çiti üzerinden atlayarak bu güzel yolda yürümeye başladım. Ayaklarım yerde serili iğne yaprak örtüsü üzerinde kızak gibi kayıyordu. Hava durgun, ağaçların tepelerinde örümcek ağlarına çarpan güneşin altın renkli parıltısı ışıltı ışıltı. İğne yaprakların insanın soluğunu kesecek derecede keskin bir kokusu vardı. Köknarlı yolun bitiminde ıhlamur ağaçlarının sıralandığı bir yol daha başladı. Burası da sessizdi, ortalıkta kimsecikler gözüküyordu. Ben yürüdükçe kuru yapraklar ayaklarımın altında çıtır çıtır ediyor, iki yanımda koyu gölgeler uzayıp gidiyordu. Derken, sağ yanımdaki meyve bahçesinde bir sarıasma kuşunun cıvıladığını işittim; kuşun ötüşü zayıftı, yaşlı bir kuş olmalıydı. Sonunda ıhlamur ağaçlı yol da bitti, kendimi ansızın teraslı, çekme katlı beyaz bir evin önünde buldum. Burası bir bey konağıydı, önünde yunağı bulunan geniş bir gölet ile bunun çevresinde yaprakları yemyeşil gözükken söğüt ağaçları vardı. Yakında bir köy ile köy kilisesinin daracık çan kulesi çekti dikkatimi. Batan güneşin ışıkları kulenin haçı üzerinde parlıyordu. Karşımdaki manzarayı çocukluğumdan beri görüyormuşum gibi bir sıcaklık kapladı yüreğimi, kendimi sanki çoktandır tanıdığım bu yerlerin büyüüne kaptırdım.

Evin geniş avlu kapısının iki yanında aslan heykelleri vardı, bunların önünde ise iki genç kız duruyordu. Kızlardan büyücek olanı soluk yüzlüydü, incecikti, çok da güzeldi; kestanerengi saçlarını başının üstünde toplamıştı. Beni ta uzaktan gördüyse de fazla ilgilenmemiş gibi yaptı. Yaşı on yedi-on sekiz arasında gözükken ikincisiyse gene solgun yüzlü ve incecikti; ötekinden farklı olarak iri ağız, iri gözleri vardı. Ben onların önünden geçerken küçüğün bana şaşkın şaşkın baktığını, İngilizce bir şeyler söyledikten sonra utangaç utangaç gülümsediğini gördüm. Bu iki sevimli yüzü de çoktandır tanıyormuşum

gibi bir duyguya kapıldım, eve döndüğümde güzel bir düştten uyanmışım gibi tatlı duygular sardı yüreğimi.

Bu karşılaşmanın üzerinden fazla zaman geçmedi, bir öğle vakti Belokurov'la birlikte çiftlik evinin önünde gezinirken avludan içeri yaylı bir araba girdi. Arabanın içinde daha önce gördüğüm o kızlardan büyüğü vardı. Yangın felaketine uğrayan köylüler için yardım toplamaya çıkmıştı, ikimizin de yüzlerimize bakmadan, ciddi ciddi Siyanovo köyünde çıkan yangını, kaç evin yandığını, kadın, erkek, çocuk kaç kişinin evsiz barksız kaldığını ayrıntılarıyla anlattıktan sonra ilk aşamada üyesi bulunduğu yardım komitesine yeni üyeler yazmaya geldiğini söyledi, imzamızı aldıktan sonra da listeyi çubucak cebine sokup elini Belokurov'a uzattıktan sonra, "Epeyden beri bizleri unuttunuz, Piyotr Petroviç," dedi. "Eğer beyefendi de (adımı söyledi) biz hayranlarının nasıl yaşadıklarını görmek isterse birlikte bize buyurun. Hem annem hem de ben çok memnun kalırız."

Eğilerek selam verdim.

Genç hanım yanımızdan uzaklaşınca Piyotr Petroviç onun hakkında bilgi verdi. İyi bir aileden gelen, Lidiya Volçaninova adındaki bu genç hanım, annesi ve kız kardeşiyle birlikte köyün ilerisinde, Şolkovka adını taşıyan çiftliklerinde yaşarlarmış. Babası bir zamanlar Moskova'da yüksek makamlarda görev yapmış, öldüğünde müsteşar rütbesindeymiş. Mali durumları çok iyi olduğu halde ailece yaz kış köyden çıkmazlarmış. Lidiya, Şolkovka köy okulunda yirmi beş ruble aylıkla öğretmenlik yaparmış. Genç kız kendi kazandığı parayla geçindiğini söyleyerek bundan gurur duyarmış.

Belokurov, "İlginç bir ailedir," dedi. "Bir gün onlara gidersek sizinle tanıştıklarına memnun olacaktırdır."

Sanıyorum bir pazar günüydü. Birdenbire aklımıza Volçaninovlar geldi, bunun üzerine Şolkovka'ya gitmeye karar verdik. Onlara vardığımızda anne ile iki kız kardeş evdeydiler. Bir zamanlar güzel bir kadın olduğu anlaşılan anne Yekaterina Pavlovna yaşına göre kendini salmış sayılırdı, şişmandı, nefes darlığı çekiyordu; hüzünlü, dalgın bir görünüşü vardı. Benimle

resim sanatı üzerine konuşmaya başladı. Büyük kızından benim ileride evlerine gene gelebileceğimi öğrendikten sonra, bir zamanlar Moskova'da açtığım sergide gördüğüm tablolarımı anımsayıp bunlarla neyi anlatmak istediğimi sordu. Büyük kız Lidiya, evde söyledikleri gibi Lida, daha çok Belokurov'la konuşuyor, bana pek aldırış etmiyordu. Çok ciddi bir kızdı, onlarda oturduğum sürece yüzünün bir kerecik bile güldüğünü görmedim. Belokurov'a niçin Çiftçiler Birliği örgütünde görev almadığımı, toplantılara neden katılmadığımı sorduktan sonra;

“Yaptığımız iyi bir şey değil Piyotr Petroviç,” dedi. “Size hiç yakıştıramıyorum.”

Anne hemen onu onayladı.

“Doğru söylüyorsun Lida. Böyle yapması hiç hoş değil.”

Lida bana döndü.

“Biliyor musunuz, bizim burada Balagin adında bir toprak ağası var, neredeyse bütün ilçeye el koydu. Kendisi Çiftçiler Birliği örgütünün başkanıdır, bütün alt görevleri yeğenleri, güveyleri arasında paylaştırdı. Şimdi bizimle canının istediği gibi oynuyor. Bu adama elbirliğiyle karşı çıkmalıyız. Gençler bir araya gelse güçlü bir birlik oluşturur, ama ilçemizin gençlerini görüyorsunuz. Sizin yaptığımız çok ayıp Piyotr Petroviç!”

Çiftçiler Birliği'yle ilgili konuşmalar sürerken küçük kız kardeş Jenya'nın hiç sesi çıkmadı. Genelde ciddi konuşmalara katılmazdı, evde herkes onu çocuk yerine koyuyordu; küçüklüğünde kadın eğitimine *miss* diyeceği yerde “*misüs*” dediği için ona daha çok *Misüs* diyorlardı. Birlikte oturduğumuz sürece beni merakla süzdü, fotoğraf albümlerine baktığımız sırada da, “Bu babam... Bu vaftiz babam...” diyerek fotoğraftakileri tek tek tanıttı. Parmaklarını resimler üzerinde gezdirirken omuzuyla bana dokunmaktan çekinmiyordu. Bu sırada gelişmemiş memelerini, sıska omuzlarını, kalın saç örgüsünü, belinden kemlerle sığıdığı ince bedenini hemen yanı başımda görüyordum.

O gün kroket ve tenis oynadık, bahçede dolaştık, sonra birlikte uzun bir akşam yemeği yedik. Belokurov'un kocaman bomboş salonundan sonra bu ev bana son derece rahat, huzur verici geldi. Çünkü duvarlarında taşbasması renkli resim-

ler yoktu, hizmetçilerle herkes “siz” diyerek konuşuyordu, ayrıca Lida ile Misüs’ün varlıkları odaların düzenine, temizliğine başka bir hava veriyordu. Yemek sırasında gene Çiftçiler Birliği konusu açıldı; Lida, Balagin hakkında konuşurken okul kitaplıklarıyla ilgili düşüncelerini dile getirdi. Lida çok canlı, içten, inandıklarını açık açık söyleyen bir kızdı, insan söylediklerini ilgiyle dinliyordu; gelgelelim bir kusuru vardı, o da yüksek sesle ve konuları uzatarak konuşmasıydı. Belki de sürekli okul işleriyle iç içe olmasından ileri geliyordu bu tutumu. Öğrencilik yıllarından beri her konuşmayı tartışmaya çevirmeyi seven Belokurov ise genç kızın karşısında süt dökmüş kedi gibiydi, ileri görüştü, zeki bir adam izlenimi bırakmaya çalışıyordu, ama ses tonu son derece sıkıcıydı, o da konuları durmadan uzatıyordu. Elini kolunu sallayarak konuştuğu bir sırada masanın üstündeki sos kabını devirdi, ancak masada benden başka kimse sofranın tam ortasındaki sos birikintisine aldırış etmedi.

Evimize dönerken hava kararmıştı, ortalık sessizdi. Belokurov içini çekerek, “İyi bir aile görgüsü masa örtüsünün üzerine sos dökmemekte değil, başkasının döktüğü sosa aldırış etmemekte belli olur,” dedi. “Gördüğünüz gibi iyi eğitilmiş, güzel bir aile bunlar. Görgülü insanlardan uzak kaldım, hem öyle uzak kaldım ki! İşlerimin çokluğundan hep... İşten başımı bir alabilsem!”

Sanki örnek bir toprak ağasıymış, durmadan işle güçle uğraşmış gibi bir havası vardı. Oysa ben onu tembel, ağırkanlı bir adamdan başkası olarak düşünmüyordum. Konuşurken durmadan “Eeee...” diyerek lafı uzattığı gibi çalışırken de hep ağırdan alır, hiçbir işi zamanında bitiremezdi. Kendisinde var olduğunu sandığı hamaratlığına en azından şundan dolayı inanmıyordum: Postaya atması için verdiğim mektupları haftalarca cebinde taşırdı.

Yolda yanımda yürürken, “İnsanın en zoruna giden, eşek gibi çalıştığı halde kimseden anlayış görmemesi! İşte buna çok üzülüyorum!” dedi.